

EURÓPSKY PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument na schôdzu

9.2.2011

B7-0114/2011

NÁVRH UZNESENIA

predložený na základe vyhlásení Rady a Komisie
v súlade s článkom 110 ods. 2 rokovacieho poriadku
o zvyšovaní cien potravín

Hannes Swoboda, Stéphane Le Foll, Luis Manuel Capoulas Santos, Paolo De Castro, Luís Paulo Alves, Daciana Octavia Sârbu, Kader Arif, Kriton Arsenis, Ricardo Cortés Lastra, Udo Bullmann, Leonardo Domenici, Robert Goebbels
v mene skupiny S&D

RE\856819SK.doc

PE459.646v01-00

SK

Zjednotení v rozmanitosti

SK

Uznesenie Európskeho parlamentu o zvyšovaní cien potravín

Európsky parlament,

- so zreteľom na svoje uznesenie z 18. januára 2011 o uznaní poľnohospodárstva ako strategického odvetvia v súvislosti s potravinovou bezpečnosťou,
  - so zreteľom na svoje uznesenie z 8. júla 2010 o budúcnosti spoločnej poľnohospodárskej politiky po roku 2013,
  - so zreteľom na svoje uznesenie z 24. februára 2009 o cenách potravín v Európe,
  - so zreteľom na svoje uznesenie z 13. januára 2009 o spoločnej poľnohospodárskej politike a globálnej potravinovej bezpečnosti,
  - so zreteľom na svoje uznesenie z 22. mája 2008 o zvyšovaní cien potravín v Európskej únii a v rozvojových krajinách,
  - so zreteľom na článok 110 ods. 2 rokovacieho poriadku,
- A. keďže nedávno zaznamenané kolísanie cien potravín a komodít vyvolalo veľké znepokojenie v súvislosti so zásobovaním potravinami v Európe a vo svete a keďže najzraniteľnejšie vrstvy obyvateľstva v rozvinutých a rozvojových krajinách najviac pocítili vplyv zvýšenia cien potravín; keďže vysoké ceny potravín vedú milióny ľudí k potravinovej neistote, zhoršujú podmienky mnohých ľudí, ktorí už potravinovú neistotu pociťovali a ohrozuje globálnu potravinovú bezpečnosť z dlhodobého hľadiska;
- B. keďže na nedávnom zasadnutí Výboru pre svetovú potravinovú bezpečnosť organizácie FAO EÚ zdôraznila problém extrémneho kolísania cien a nová skupina odborníkov na vysokej úrovni bola požiadaná, aby predložila správu o príčinách fluktuácie cien a s ňou spojených opatreniach,
- C. keďže v dôsledku klimatických a iných javov sa môže stať, že krajiny budú uplatňovať protekcionistické politiky, čo dokazujú nedávne zákazy vývozu pšenice zo strany Ruska a Ukrajiny, ktorých vyvoz spoločne predstavuje približne 30 % svetového vývozu pšenice,
- D. keďže svetovú produkciu potravín môžu pravidelne narušovať mnohé faktory vrátane vplyvu škodcov a chorôb, dostupnosti prírodných zdrojov a prírodných katastrof, čoho dôkazom boli v roku 2010 dlhotrvajúce suchá a požiare v Rusku a rozsiahle záplavy v Pakistane a nedávno aj v Austrálii,
- E. keďže zmena klímy povedie k zvýšeniu frekvencie prírodných katastrof, čím sa destabilizuje potravinová bezpečnosť,
- F. keďže očakávaný nárast svetovej populácie zo 7 na 9,1 miliardy obyvateľov si bude podľa organizácie FAO do roku 2050 vyžadovať 70 % zvýšenie dodávok potravín,

- G. keďže potravinová bezpečnosť neznamená len dostupnosť dodávok potravín, ale podľa organizácie FAO zahŕňa aj právo na výživu a dostupnosť zdravej výživy pre všetkých; keďže tým, že sa Európa stane konkurencieschopnejšou, môže prispieť k svetovej potravinovej bezpečnosti,
- H. keďže potravinová bezpečnosť je pre Európu hlavnou témou a vyžaduje si súlad a koordináciu medzi jednotlivými oblasťami sektorových politík na úrovni EÚ, ako sú SPP, energetická politika, výskumné programy, rozvojové a obchodné politiky a finančná regulácia;
- I. keďže po prijatí zákona o modernizácii komoditných futurít (*Commodity Futures Modernization Act*) v roku 2000, ktorým sa zrušila regulácia obchodovania s komoditami v USA, a vstupe inštitucionálnych investorov na komoditné trhy sa zvýšila nestálosť cien na potravinových a poľnohospodárskych trhoch;
1. zdôrazňuje, že silné a udržateľné poľnohospodárstvo v celej EÚ a prosperujúce a udržateľné vidiecke prostredie, zabezpečené silnou SPP, majú kľúčový význam pri riešení problému potravinovej bezpečnosti;
  2. potvrdzuje, že EÚ má najvyššie normy poľnohospodárskej a potravinovej výroby vo svete a kladie silný dôraz na bezpečnosť potravín, kvalitu potravín a environmentálnu udržateľnosť poľnohospodárstva;
  3. opätovne potvrdzuje, že právo na potravinovú bezpečnosť je základným a dôležitým ľudským právom a že sa zabezpečí vtedy, keď budú mať všetci ľudia neustále fyzický prístup k ekonomicky dostupnej vhodnej, zdravotne neškodnej a výživnej strave, aby sa tak uspokojili ich výživové potreby a potravinové preferencie v prospech aktívneho a zdravého života;
  4. potvrdzuje, že EÚ je povinná zabezpečiť potraviny pre svojich občanov a že v tejto súvislosti má udržanie poľnohospodárskej činnosti zásadný význam; upozorňuje na klesanie príjmov v poľnohospodárstve v EÚ z dôvodu zvýšenia výrobných nákladov a kolísania cien, ktoré má negatívny vplyv na schopnosť poľnohospodárov udržať produkciu; poukazuje na náklady, ktoré musia európski poľnohospodári znášať pri dodržiavaní najvyšších noriem v oblasti bezpečnosti potravín, ochrany životného prostredia, dobrých životných podmienok zvierat a pracovných noriem vo svete; zdôrazňuje, že poľnohospodárom treba za tieto dodatočné náklady a za poskytovanie verejných zdrojov spoločnosti poskytnúť kompenzáciu;
  5. upozorňuje, že chudobní ľudia v rozvojových krajinách sú najviac vystavení negatívnemu vplyvu nestálosti cien a potravinovej krízy; v tejto súvislosti vyzýva všetky členské štáty, aby zdvojnásobili úsilie o dosiahnutie rozvojového cieľa tisícročia č. 1 (znížiť počet hladujúcich do roku 2015 o polovicu), a to najmä výrazným zvýšením podielu oficiálnej rozvojovej pomoci venovaného poľnohospodárstvu;
  6. uznáva, že zaručenie primeranej ponuky potravín je dôležitou zložkou potravinovej bezpečnosti, ale zároveň priznáva, že prístup k potravinám a ich dostupnosť si vyžaduje zameranie pozornosti na zabezpečenie primeranej životnej úrovne, najmä tým, ktorí nemajú dostatok ekonomických zdrojov a medzi ktorých patria často deti, staršie osoby,

migranti, utečenci a nezamestnaní;

7. zdôrazňuje, že zmena klímy a extrémne prejavy počasia, ktoré spôsobujú suchá a povodne, pravdepodobne znížia prírodné zdroje a výnosy v poľnohospodárskej výrobe; vyzýva Komisiu, aby úzko monitorovala dodržiavanie právnych predpisov týkajúcich sa zmeny klímy v členských štátoch a aby zvažila ďalšie opatrenia s cieľom prispôsobiť sa týmto novým skúškam; zdôrazňuje, že je potrebné, aby členské štáty prostredníctvom dostupných finančných nástrojov posilnili opatrenia na prispôsobenie sa zmene klímy v poľnohospodárstve a lesníctve; zdôrazňuje, že opatrenia na prispôsobenie sa by mali byť zamerané na zvyšovanie udržateľnosti z environmentálneho aj hospodárskeho hľadiska; nalieha na členské štáty, aby prijali zodpovedajúce opatrenia na predchádzanie riziku a jeho riadenie s cieľom obmedziť negatívne dôsledky prírodných katastrof na poľnohospodársku výrobu;
8. znovu opakuje potrebu spolupráce medzi EÚ a rozvojovými krajinami v oblasti zmeny klímy, najmä potrebu transferu technológií a budovania kapacít; zdôrazňuje, že boj proti zmene klímy sa musí stať súčasťou všetkých relevantných politík EÚ vrátane rozvojovej spolupráce;
9. domnieva sa, že sa treba zamerať na podporu a zvyšovanie odolnosti systémov drobného poľnohospodárstva a organického poľnohospodárstva určených pre miestnu a regionálnu spotrebu, ktoré predstavujú najúčinnější a environmentálne trvalo udržateľný spôsob využívania pôdy;
10. uznáva, že liberalizácia obchodu s poľnohospodárskymi a potravinovými produktmi a základnými poľnohospodárskymi komoditami vystavuje drobných poľnohospodárov, najmä v rozvojových krajinách, mnohým novým problémom; domnieva sa, že na to, aby sa zaručila potravinová bezpečnosť, mali by všetky pravidlá a dohody v oblasti medzinárodného obchodu zohľadniť vplyv na poľnohospodárstvo a prístup k potravinám;
11. zdôrazňuje, že osivové oligopoly majú zničujúci vplyv na trvalú udržateľnosť malých poľnohospodárskych podnikov, keďže posilňujú závislosť od obmedzeného počtu podnikov pri nákupe osiva a špecializovaných hnojív;
12. domnieva sa, že faktormi prispievajúcimi k zvyšovaniu cien poľnohospodárskych surovín sa treba zaoberať uceleným a komplexným spôsobom; zdôrazňuje potrebu ucelenej politickej odozvy a komplexnej stratégie na riešenie otázky zvyšovania cien poľnohospodárskych surovín, ktoré budú zahŕňať produktivitu poľnohospodárstva, trvalo udržateľný rozvoj, bezpečnosť potravín, obchod, technologický vývoj a energiu;
13. je presvedčený, že finančné a poľnohospodárske trhy sú v súčasnosti prepojené viac ako kedykoľvek predtým; domnieva sa, že nepostačuje už len reakcia Európy a že Európa by mala v otázkach nestálosti cien a potravinovej bezpečnosti postupovať v súlade s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami; preto existuje naliehavá potreba zvýšenia transparentnosti a stanovenia minimálnych prahov pre subjekty oprávnené obchodovať na týchto trhoch;
14. dôrazne vyzýva krajiny G20, aby spoločne koordinovali vytvorenie preventívnych mechanizmov proti nadmernému kolísaniu cien a aby spolupracovali na regulačných

opatreniach osobitne navrhnutých na boj proti potravinovej a poľnohospodárskej kríze vyzýva krajiny G20, aby zabezpečili súlad regulácie potravinárskych a poľnohospodárskych komodít a aby spolupracovali s krajinami, ktoré nie sú členom G20;

15. vyzýva Komisiu, aby sa pri nadchádzajúcich revíziách smernice o trhoch s finančnými nástrojmi (MiFID) a smernice o zneužívaní trhu (MAD) zaoberala obavami, ktoré vznikajú v súvislosti s trhmi s potravinárskymi a poľnohospodárskymi komoditami;
16. v tejto súvislosti podporuje revíziu existujúcich právnych predpisov o finančných nástrojoch, ktorá by mala zabezpečiť transparentnejšie obchodovanie a minimálne prahové hodnoty pre subjekty oprávnené obchodovať na týchto trhoch; pripomína, že finančné nástroje by mali slúžiť hospodárstvu a pomôcť poľnohospodárskej výrobe, aby prekonala krízu a klimatické javy; zároveň by sa malo zabrániť tomu, aby špekulácie ohrozovali inak efektívne poľnohospodárske podniky;
17. zdôrazňuje, že trhy s potravinárskymi a poľnohospodárskymi komoditami by mali byť prístupné len obchodným subjektom, ktoré používajú derivátové produkty na hedžovanie proti nepredvídateľným udalostiam a ktoré by mali byť obmedzené na špecializujúcich sa obchodníkov a sprostredkovateľov, ktorí nemajú obchodné záujmy na týchto trhoch;
18. konštatuje, že cenový index finančných trhov pre primárny poľnohospodársky tovar nikdy nebol taký nestabilný; ceny potravinárskych komodít v roku 2010 výrazne stúpili; podľa januárového vydania mesačného bulletinu ECB sa cena pšenice zvýšila o 91 %, kukurice o 57 %, sóje o 33 % a cukru o 32 %;
19. zdôrazňuje skutočnosť, že tieto udalosti sú len sčasti spôsobené základnými trhovými faktormi ako ponuka a dopyt a z veľkej časti sú výsledkom špekulácií; konštatuje, že špekulatívne správanie má na svedomí až 50 % nedávnych nárastov cien; schvaľuje závery osobitného spravodajcu OSN pre právo na výživu, pokiaľ ide o úlohu veľkých inštitucionálnych investorov, napríklad hedžových fondov, penzijných fondov a investičných bánk, ktoré sa zvyčajne nezaoberajú poľnohospodárskymi trhmi, pri ovplyvňovaní indexov cien komodít prostredníctvom pohybov na trhoch s derivátmi;
20. dôrazne odsudzuje činnosť špekulantov s globálnymi komoditami, poľnohospodárskymi surovinami a energiou, ktorí prispievajú k zvýrazneniu nestálosti cien potravín a prehlbujú celosvetovú potravinovú krízu; zdôrazňuje, že nie je prijateľné, aby hlad jedných znamenal zisk druhých a požaduje zodpovedajúcu reguláciu a účinný dohľad na vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni s cieľom predísť tomu, aby špekulácie ohrozovali právo na výživu;
21. vyzýva EÚ, aby prijala konkrétne kroky proti chudobe tým, že prijme súdržnú politiku pokrývajúcu oblasti obchodu a rozvoja, ako aj jej spoločnú poľnohospodársku politiku s cieľom vyhnúť sa priamym alebo nepriamym negatívnym dôsledkom na hospodárstva rozvojových krajín;
22. zdôrazňuje významnú úlohu, ktorá sa v súčasnosti predpokladá pre Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ESMA), pokiaľ ide o dohľad nad komoditnými trhmi; vyzýva Komisiu, aby posúdila schopnosť ESMA účinne vykonávať funkcie v rámci jeho

právomocí; vyzýva komisiu, aby posúdila možnosť udeliť ESMA väčšie právomoci s cieľom predchádzať manipulácii a zneužívaniu komoditných trhov;

23. zdôrazňuje, že značným cenovým výkyvom nemožno účinne čeliť bez intervenčných alebo strategických zásob; domnieva sa preto, že je nevyhnutné v budúcnosti v rámci SPP posilniť úlohu tržných intervenčných nástrojov;
24. je zástancom odvážnejších európskych opatrení na riešenie problému špekulácií, a to aj prostredníctvom mandátu pre regulačné orgány a orgány dohľadu, ktorý ich oprávni obmedzovať špekulácie; je presvedčený, že komoditné deriváty sa odlišujú od iných finančných derivátov a mali by s nimi obchodovať iba obchodníci, ktorí majú legitímny záujem ochraňovať poľnohospodárske výrobky pred rizikami, a ďalšie kategórie osôb, ktoré sú priamo prepojené na skutočnú poľnohospodársku výrobu; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že obchodovanie s potravinovými komoditnými derivátmi sa čo najviac obmedzí na investorov priamo napojených na poľnohospodárske trhy;
25. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade a Komisii.